

Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók részvétele az országos mérésekben

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 4. § 25. pontjában meghatározottak szerint **sajátos nevelési igényű (a továbbiakban: SNI) gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.
- A szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Szkt.) 7. § 5. pontjában meghatározottak szerint **sajátos nevelési igényű** vagy fogyatékkal élő személy: az a tanuló, illetve képzésben részt vevő személy, aki az Nkt. szerinti szakértői bizottság vagy rehabilitációs hatóság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi – látási, hallási –, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral – súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartás-szabályozási zavarral – küzd.
- Az Nkt. 4. § 3. pontjában és az Szkt. 7. § 1. pontjában meghatározottak szerinti **beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (a továbbiakban: BTMN) gyermek, tanuló:** az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

1. Általános információk az SNI és a BTMN tanulók országos mérésekben való részvételéről

- a) A felmérés megírása alapvetően minden mérésben érintett diák számára kötelező, vannak azonban olyan körülmények, amelyek mentesíthetik a diákot e kötelezettsége alól.
- b) A sajátos nevelési igényű (SNI), illetve beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő (BTMN) tanulóakra vonatkozó adatszolgáltatásról szóló részletes információkat a programhoz készült felhasználói útmutató tartalmazza majd, azaz az SNI és BTMN tanulókat az igazgatói határozatban megállapított mentességgel együtt a programban rögzíteni kell a mérés előtt, a tanév rendje szerint 2022. március 11-ig.
- c) A mérés során – különböző feltételek mellett – alkalmazható mentességek:
 - mentesség a részvétel alól, azaz a tanulónak az adott mérésben nem kell részt vennie,
 - az idegen nyelvi és a célnyelvi mérés esetében valamely mérési rész alóli mentesség. Ebben az esetben a tanuló a számára teljesítendő mérési részből két feladatsort kap, azaz a mérés időtartama ezen tanulók esetében sem változik.
 - az idegen nyelvi és a célnyelvi mérés esetében időhosszabbítás, amely ezen mérések lebonyolítása során úgy valósul meg, hogy a tanuló kevesebb feladatot tartalmazó, rövidített tesztet kap, azaz a mérés időtartama ezen tanulók esetében sem változik.

1.1. Az SNI tanulók mentessége

A **sajátos nevelési igényű tanulók esetében** az érvényes szakértői véleményük alapján az igazgatónak minden tanuló esetében mérésenként egyedileg kell döntést hoznia arról, hogy a tanuló kaphat-e valamilyen mentességet az adott mérésben. Nem kell igazgatói döntést hozni az értelmi fogyatékos tanulók esetében, ők automatikusan mentességet kapnak a mérésekben való részvétel alól. **A többi SNI típus esetében a mérésekben adható mentességek mérésenként különbözőek, az erre vonatkozó fő szabályok a következők:**

- A szövegértés, matematika és természettudomány területeknél mentesség a részvétel alól csak mindhárom területre együttesen adható.
- A szövegértés, matematika és természettudomány esetében az SNI tanulók közül az egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő tanulók számára mentesség a részvétel alól nem adható.
- A két részből álló (*olvasott szöveg értése, szövegalkotás és hallott szöveg értése*) idegen nyelvi és célnyelvi mérések esetében a mentességek részenként adhatók. A részvétel alóli mentesség esetében a tanuló a teljesítendő mérési részből két feladatsort kap, azaz a mérés időtartama ezen tanulók esetében sem változik.

A következő táblázat mutatja be a fentieknek megfelelő részletes információkat:

SNI típusa	Milyen mentesség adható a szövegértés, matematika és természettudomány mérési területeken	Milyen mentesség adható az idegen nyelvi és célnyelvi mérések esetében
egyéb pszichés fejlődési zavar	Nem adható mentesség.	A szakértői véleményen alapuló igazgatói döntés alapján a mérés két részére külön adható:
mozgásszervi fogyatékos	A fogyatékoság mértékétől függően, szakértői véleményen alapuló igazgatói döntés alapján a három területre egyszerre adható: mentesség a részvétel alól.	<i>Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész:</i> - rövidített teszt - mentesség a részvétel alól <i>Hallott szöveg értése rész:</i> - rövidített teszt - mentesség a részvétel alól
látási fogyatékos (gyengénlátó)		
látási fogyatékos (vak)		
hallási fogyatékos (nagyothalló)		
hallási fogyatékos (süket)		
beszéd fogyatékos		
autizmus spektrum zavarral küzd		
értelmi fogyatékos (enyhe)	Automatikus mentesség a részvétel alól mindhárom területen.	Automatikus mentesség a részvétel alól mindkét részre.
értelmi fogyatékos (közepesúlyos)		
értelmi fogyatékos (súlyos)		

1.2. A BTMN tanulók mentessége

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók esetében nem adható mentesség a mérésekben való részvétel alól.

- A szövegértés, matematika és természettudomány esetében nem adható mentesség.
- Az idegen nyelvi és célnyelvi mérés esetében az érvényes szakértői vélemény alapján az igazgatónak minden tanuló esetében egyedileg kell döntést hoznia, hogy egyik vagy mindkét mérési részben kaphat-e rövidített tesztet.
- Azon BTMN tanulókat, akiket 2018. augusztus 31. napjáig a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján idegen nyelvből vagy a tantárgy egy részéből az értékelés és a minősítés alól mentesítettek, az igazgató mentesítheti az idegen nyelvi és a célnyelvi mérés egyik vagy mindkét mérési része alól.

A következő táblázat mutatja be a fentieknek megfelelő részletes információkat:

BTMN típusa	Milyen mentesség adható a szövegértés, matematika és természettudomány mérési területeken	Milyen mentesség adható az idegen nyelvi és célnyelvi mérések esetében
beilleszkedési nehézséggel küzd	Nem adható mentesség.	A szakértői véleményen alapuló igazgatói döntés alapján a mérés két részére külön adható: <i>Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész:</i> - rövidített teszt - mentesség a részvétel alól (kizárólag az 1.2. c) pontban meghatározott tanulók esetében) <i>Hallott szöveg értése rész:</i> - rövidített teszt - mentesség a részvétel alól (kizárólag az 1.2. c) pontban meghatározott tanulók esetében)
tanulási nehézséggel küzd - Olvasási nehézség		
tanulási nehézséggel küzd - Írási nehézség		
tanulási nehézséggel küzd - Számolási nehézség		
magatartási nehézséggel küzd		

2. Segédeszközök

2.1. Segédeszközök használata a szövegértés, matematika, természettudomány mérés során:

A szövegértés, matematika, természettudomány mérés során minden tanuló segédeszközként a **számológépet** használhatja. Más segédeszköz az SNI és a BTMN tanulók esetében sem engedélyezhető.

2.2. Segédeszközök használata az idegen nyelvi mérés/célnyelvi mérés során:

Az idegen nyelvi/célnyelvi mérés során segédeszköz nem engedélyezhető.

3. Rövidített teszt

3.1. Rövidített teszt a szövegértés, matematika, természettudomány mérés során:

Nincs lehetőség rövidített teszt kitöltésére a szövegértés, matematika, természettudomány mérés során.

3.2. Rövidített teszt az idegen nyelvi mérés/célnyelvi mérés során:

Amennyiben az SNI/BTMN tanuló szakértői véleménye alapján időhosszabbításra jogosult, úgy ennek tényét – a program felhasználói útmutatójában leírt módon – jelezni kell. A mérés során az időhosszabbítás úgy valósul meg, hogy ezen tanulóknak a teszt kitöltésére rendelkezésre álló időtartamon belül – valamennyi feladattípusból – a teljes teszthez képest kb. 25%-kal kevesebb feladatot kell megoldaniuk.

4. A mentességek és az eredményekre vonatkozó visszajelzések összefüggései

4.1. A mentességek és az eredményekre vonatkozó visszajelzések összefüggései a szövegértés, matematika és természettudomány tesztek esetében

A szövegértés, matematika és természettudomány területek esetében azoknak a tanulóknak, akik az 1. pontban leírtak szerint mentesültek a mérésben való részvétel alól, nem kell részt venniük a mérésben. Amennyiben a mentesség ellenére kitöltik a tesztet, tanulói jelentést fognak kapni, ám eredményük nem számít bele az intézményük eredményébe.

A következő táblázat ezt foglalja össze.

SNI tanuló	Milyen tesztet kap a tanuló?	Kap-e a tanuló tanulói jelentést?	Az iskola eredményébe beleszámít-e a tanuló eredménye?
egyéb pszichés fejlődési zavarral rendelkező tanuló	Teljes tesztet biztosít a program, amit meg kell írnia	Igen	Nem
1.1 pont szerint nem kap mentességet	Teljes tesztet biztosít a program, amit meg kell írnia	Igen	Igen
1.1 pont szerint mentességet kap	Teljes tesztet biztosít a program, amit nem kell megírnia	Igen, ha a mentesség ellenére mégis megírja a tesztet	Nem

4.2. A mentességek és az eredményekre vonatkozó visszajelzések összefüggései az idegen nyelvi és célnyelvi mérés esetében

Az idegen nyelvi és célnyelvi mérések esetében a mentességekre vonatkozó főbb szabályok a következők.

- Amennyiben a tanuló csak az egyik részből kapott mentességet, a másik részből fog két tesztrészt kapni, ha a másik rész rövidített volt, mindkét rész rövidített lesz.
- Amennyiben a tanuló mindkét részben való részvétel alól mentességet kapott az 1. pont szerint, nem kell részt vennie a mérésben. Ha mégis részt vesz, mindkét részből rövidített tesztet kap.
- Amennyiben egy tanuló megírta a tesztet, de kapott valamilyen mentességet, tanulói jelentést fog kapni, ám eredménye nem számít bele az intézmény eredményébe.

A következő táblázat a fentieket foglalja össze.

Olvasott szöveg értése, szövegalkotás rész	Hallott szöveg értése rész	Milyen tesztet kap a tanuló?	Kap-e a tanuló tanulói jelentést?	Az iskola eredményébe beleszámít-e a tanuló eredménye?
NINCS MENTESEÉG	NINCS MENTESEÉG	Teljes tesztet	igen	igen
rövidített teszt	NINCS MENTESEÉG	A megfelelő rész(ek)ben rövidített tesztet	igen	nem
NINCS MENTESEÉG	rövidített teszt			
rövidített teszt	rövidített teszt			
mentesség a részvétel alól	NINCS MENTESEÉG	Mindkét részben hallott szöveg értése tesztet	igen	nem
NINCS MENTESEÉG	mentesség a részvétel alól	Mindkét részben <i>olvasott szöveg értése, szövegalkotás</i> tesztet		
rövidített teszt	mentesség a részvétel alól	Mindkét részben rövidített <i>olvasott szöveg értése, szövegalkotás</i> tesztet		
mentesség a részvétel alól	rövidített teszt	Mindkét részben rövidített <i>hallott szöveg értése</i> tesztet		
mentesség a részvétel alól	mentesség a részvétel alól	Ha a mentesség ellenére mégis megírja a tesztet, két rövidített részből álló tesztet	igen (ha a mentesség esetén mégis megírja)	